

Metodický materiál odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Judikatura související se zákonným zmocněním k vydávání obecně závazné vyhlášky obce o regulaci prodeje, podávání a konzumace alkoholických nápojů v případě konání kulturní, sportovní nebo jiné společenské akce přístupné veřejnosti

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov) – 256/2008 Sb.:

Pokud by Ústavní soud do budoucna připustil plošně formulované zákazy, aniž by obec byla povinna potřebu takové plošné regulace zdůvodňovat, hrozila by územní partikularizace veřejného práva podle územních obvodů jednotlivých obcí. K plošným zákazům, které je třeba učinit bez ohledu na místní zvláštnosti, slouží primárně zákon. Existenci místních specifik a potřeb na ně reagovat určitým regulačním způsobem naznačuje právě omezení zákazu pouze na určitá místa v obci, či na určité doby, nejlépe v kombinaci obojího. Plošné zákazy naopak naznačují svévůli, nerespektování principu proporcionality a osobování si pravomoci přijímat obecné regulace, které by, v souladu s principem jednotného právního řádu, měly platit zásadně stejně pro celé území unitárního státu.

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 35/13 (Cheb) – 220/2014 Sb.:

Jde o nedůvodně nerovný přístup města Cheb k sobě samému na straně jedné a k ostatním fyzickým a právnickým osobám na straně druhé, jestliže je zaveden odlišný právní režim pro druhově obdobné či shodné akce pouze na základě osoby pořadatele akce. Chybí totiž jakýkoliv racionální a přípustný účel, ať již explicitně vyjádřený či dovoditelný, proč by město Cheb nemělo být při provádění činností téhož druhu podrobeno své vlastní regulaci, jaká se vztahuje na ostatní subjekty.

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 7/2021 (Heřmanův Městec) – 306/2021 Sb.:

Úprava v obecně závazné vyhlášce, která nedůvodně zvýhodňuje obec tím, že pro akce jí pořádané stanoví výjimku ze zákazu konzumace a podávání alkoholu na základě skutečnosti, že akci pořádá obec, kdežto jiný pořadatel akce musí pro výjimku ze zákazu splnit dodatečné podmínky, je v rozporu s principem rovnosti plynoucím z materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

Obecně závaznou vyhláškou (čl. 104 odst. 3 Ústavy České republiky) nelze založit pravomoc k vydání zákonem neupraveného vrchnostenského správního aktu, který z materiálního hlediska naplňuje znaky správního rozhodnutí nebo opatření obecné povahy. Pravomoc k vydání správního rozhodnutí nebo opatření obecné povahy lze podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a podle čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod založit výhradně zákonem.

Vhodné je dodat, že obce zásadně nejsou limitovány v tom, aby problematiku, jejíž úpravu mohou provést obecně závaznou vyhláškou, provedly tak, že určitou činnost jedním ustanovením vyhlášky celkově zakážou a v navazujících ustanoveních z tohoto zákazu zakotví výjimky. Výjimky (stejně jako samotný zákaz) však musí formulovat jako přímo použitelné obecné pravidlo chování (např. jako je tomu v čl. 2 odst. 1 napadené vyhlášky, podle nějž se zákaz konzumace a podávání alkoholu nevztahuje v každém roce na 31. prosince a 1. ledna). Výjimky naopak nelze formulovat tak, že jsou stanoveny na základě zákonem neupraveného veřejnoprávního povolení udělovaného obcí ad hoc pro jednotlivé případy.

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 33/05 (Krupka) – 434/2008 Sb.:

Účelem zákona č. 379/2005 Sb. je vytvoření účinných opatření směřujících k ochraně před škodami na zdraví působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a opatření omezujících dostupnost tabákových výrobků a alkoholu, zákon tedy reguluje problematiku tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek především s ohledem na ochranu zdraví. Obec je oprávněna stanovit obecně závaznou vyhláškou, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány [§ 10 písm. a) zákona o obcích].

Regulace konzumace alkoholu na některých veřejných prostranstvích obce obecně závaznou vyhláškou je dle zákona možná, pokud se vzhledem ke konkrétním místním podmínkám jedná o jev, který je způsobilý narušit veřejný pořádek, dobré mravy či bezpečnost, zdraví a majetek v obci.

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 11/09 (Jeseník) – 304/2010 Sb.:

Výběr právních vět a názorů předmětného nálezu

Konzumace alkoholu – se znakem způsobilosti narušit veřejný pořádek – se věcně i logicky neomezuje na samotné (vlastní) požívání alkoholického nápoje (tj. pití jako takové), nýbrž zahrnuje i obdobně tomu imanentní a veřejně reflektovatelné činnosti, jež počínají opatřením alkoholického nápoje a pokračují jeho "veřejnou" připraveností ke skutečné konzumaci. Právě znak takové "veřejné připravenosti" obec přiléhavě vystihuje v dotčeném ustanovení podmínkou, že jde o alkoholický nápoj v "otevřené lahvi či jiné nádobě", jakož i podmínkou "zdržování se"; ta je významná nejen proto, že je typovým "předpolím" konzumace, nýbrž i tím, že ze zákazu vylučuje pouhý přenos nádoby (přes veřejné prostranství), jenž – oproti tomu – samo o sobě veřejnou konzumaci alkoholu neimplikuje.

Lze proto uzavřít, že zákaz zdržování se na veřejném prostranství s otevřenou lahví nebo jinou nádobou s alkoholickým nápojem subsumovat pod zákaz konzumace alkoholu na veřejném prostranství lze, protože je možné i na ně vztáhnout uznání jeho regulace obecně závaznou vyhláškou, jak bylo dovozeno nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/05).

Je-li aprobovatelné regulovat konzumaci alkoholu na veřejných prostranstvích, a tato ospravedlnitelná regulace zahrnuje právem i jednání vlastní konzumaci „přípravná“ (její „předpolí“), pak je stejně tak – logicky i věcně – udržitelné, aby postihla činnosti obdobně

přípravné (konzumaci alkoholických nápojů nutně předcházející), resp. činnosti, jež zakázanou "veřejnou" konzumaci svým účelem umožňují.

Jestliže ani navrhovatel zákaz samotného „zjevného umožňování“ nezpochybňuje, stejně jako jeho podobu ve vztahu k „rozlévání alkoholických nápojů“ - a s čímž se lze ztotožnit – pak není spolehlivého argumentu, aby ku „zjevnému umožňování“ bylo o „výdeji otevřené lahve anebo jiné nádoby s alkoholickým nápojem“ uvažováno jinak. Obojí, ať již „rozlévání“ tak tento „výdej“ do otevřené nádoby, totiž z povahy věci směřují k založení té „přípravy“, jež pro zakázanou konzumaci alkoholických nápojů vytváří věcné předpoklady.

Aktualizováno k datu: 1. května 2025

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly